

MĚSTSKÝ ÚŘAD SOBĚSLAV

Tajemník úřadu

náměstí Republiky 59, Soběslav I, 392 01 Soběslav

Č. j.: MS/20029/2021

Spis. zn.:

Vyřizuje: Ing. Radek Bryll

Telefon: 381 508 121

E-mail: bryll@musobeslav.cz

Datum: 14.10.2021

Na základě Vaší žádosti ze dne 01.10.2021 podané ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb. Vám zasíláme právní analýzu zpracovanou AK D. Zahumenský, Brno, týkající se možného termínu vyhlášení místního referenda.

Ing. Radek Bryll
tajemník MěÚ Soběslav

Příloha: Právní analýza AK D. Zahumenský, Brno

Zadavatel:

Město Soběslav

náměstí Republiky 59/I

392 01, Soběslav

IČO 00252921

**Stručná právní analýza ke dni konání místního
referenda**

1

Zpracovatel:

David Zahumenský, advokátní kancelář, s.r.o.

se sídlem třída Kpt. Jaroše 1922/3, 602 00 Brno

IČO: 08801568, DIČ CZ08801568

Zpracovali:

- a) Mgr. David Zahumenský, advokát
- b) Mgr. Vendula Zahumenská, Ph.D., právnička

I. Zadání

1. Město Soběslav (dále jen „Město“) se na nás obrátilo s žádostí o zpracování krátké analýzy týkající se data konání místního referenda. Město obdrželo dne 20. 9. 2021 návrh přípravného výboru pro konání místního referenda, aby došlo ke změně dne konání místního referenda. Důvodem pro změnu dne konání místního referenda je podle přípravného výboru fakt, že není již časově možné zajistit, aby se referendum konalo souběžně s volbami do Poslanecké sněmovny 2021. Proto přípravný výbor navrhuje, aby se referendum konalo až napřesrok, spolu s volbami do obecních zastupitelstvem (podzim 2022).
2. Tento termín považuje Město za problematický, protože by to znamenalo značné průtahy v procesu územního plánování (v rámci Zprávy o uplatňování územního plánu bylo schváleno zadání změny č. 2 územního plánu) a rovněž by tak zásadní odklad termínu konání místního referenda znamenal nemožnost uzavřít s investorem smlouvu týkající se realizace záměru, resp. by to znamenalo nemožnost realizovat některé závazky z této smlouvy vyplývající, aniž by hrozilo, že za rok od uzavření bude muset Město řešit nemožnost dalšího plnění závazků kvůli hlasování v odloženém referendu.

II. Právní rozbor situace

3. Konání místního referenda má svůj význam především v tom, že Město zjistí aktuální názor občanů na určitou situaci. Proto je proti této logice odkládat konání referenda o 1 rok. **Z takové žádosti přípravného výboru lze dovodit, že tento otázku nepovažuje ve skutečnosti za urgentní, jinak by měl zájem na tom, aby se o ní hlasovalo ve fázi, kdy je ještě možno územní plán - změnu č. 2) ovlivnit.**
4. Podle § 15 zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu (dále jen „ZMR“) platí: *„Místní referendum se koná nejpozději do 90 dnů po dni jeho vyhlášení, není-li v návrhu přípravného výboru uvedena doba pozdější.“* I ZMR tedy zdůrazňuje, že je třeba referendum konat v poměrně krátké lhůtě. Pokud jde o možnost přípravného výboru stanovit termín jiný, jde nepochybně o situaci, kdy jsou volby blízko a spojení s nimi neznámá nepřiměřené průtahy v jiných procesech.
5. Přípravný výbor ve svém návrhu uvádí právní větu ze známého rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) č.j. Ars 11/2014-42 ze dne 5. 3. 2015: *„Přípravný výbor může ve svém návrhu termínovat místní referendum (§ 15 věta první zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu) na dobu souběžného hlasování ve volbách, i když se neví, kdy přesně nastanou (§ 5 odst. 1 téhož zákona). Vyhláší-li místní referendum soud, přikloní se k zákonnému standardu, tj. vyhlásí místní referendum tak, aby se konalo do 90 dnů, ledaže by zjistil, že účel místního referenda podstatně neohrozí konání hlasování v termínu pozdějším podle návrhu přípravného výboru, např. v souběhu s hlasováním ve volbách.“*

6. Přesnější je ale citovat přímo z rozhodnutí, kde se uvádí: „K tomu je třeba uvést, že zákon o místním referendu v § 15 stanoví, že se má konat nejpozději do 90 dnů od jeho vyhlášení, není-li v návrhu přípravného výboru uvedena doba pozdější. Kromě ustanovení poslední věty citovaného § 15, které brání zastupitelstvu města vyhlásit místní referendum tak, že by připadlo do následujícího funkčního období budoucího zastupitelstva, již zákon další reglementaci termínu konání místního referenda neobsahuje. Podle judikatury Nejvyššího správního soudu má přípravný výbor právo na to, aby zastupitelstvo obce vyhlásilo místní referendum v termínu podle jeho návrhu, a tomuto právu je poskytována soudní ochrana v případě, že místní referendum bylo zastupitelstvem sice vyhlášeno, ale v jiném než požadovaném termínu (srov. rozsudek č. j. Ars 3/2014-41 ze dne 2. října 2014, podle něhož je aktivní procesní legitimace přípravného výboru dána i tehdy, když zastupitelstvo obce vyhlásí místní referendum, ale učiní tak v termínu odlišném od návrhu), **zastupitelstvo obce se nicméně může od návrhu přípravného výboru odchýlit a vyhlásit místní referendum v jiném než navrhovaném termínu, pokud osvědčí, že pro konání místního referenda v jiném termínu jsou dány přesvědčivé důvody...** Je tedy obecně přípustné, aby přípravný výbor ve svém návrhu termínoval místní referendum na dobu souběžného hlasování ve volbách, o nichž víme, že v budoucnosti nastanou, jen nevíme přesně kdy (*dies certus an, incertus quando*). **Pokud se však má tento termín odehrát v ne příliš blízké budoucnosti, jako je tomu v nyní posuzovaném případě (příští řádné volby do zastupitelstev obcí se mají konat na podzim roku 2018, příští řádné volby do Poslanecké sněmovny na podzim roku 2017, do Senátu ve volebním obvodu 47 na podzim roku 2018), musí brát zastupitelstvo obce ohled nejen na platnost místního referenda, ale též na jeho aktuálnost, resp. realizovatelnost rozhodnutí, jež má být v místním referendu přijato...** Přitom soud, nemaje na rozdíl od zastupitelstva možnost zvažovat vhodnost či účelnost možných termínů pro konání místního referenda vzhledem ke specifickým místním podmínkám, se přirozeně přikloní k zákonnému standardu, tj. vyhlásí místní referendum tak, aby se konalo do 90 dnů, **není-li v blízkém časovém horizontu k dispozici vhodnější termín souběžný s nějakými volbami. Pro daný případ to znamená, že krajský soud, pokud v dalším řízení zjistí, že navrhované místní referendum je vzhledem k položené otázce stále ještě aktuální a rozhodnutí realizovatelné (např. proto, že ještě nebyla zahájena výstavba přeložky silnice I/14 nebo že ještě nevratně nepokročila), přikročí k jeho vyhlášení tak, aby se konalo do 90 dnů, ledaže by zjistil, že účel referenda podstatně neohrozí konání hlasování v termínu pozdějším podle návrhu (petitorního žádání) navrhovatele. Zjištění, v jaké fázi se příprava či stavba přeložky I/14 nachází, je proto zásadní i pro posuzování navrhovaného termínu pro konání místního referenda.**“
7. Přípravný výbor tedy ve svém návrhu účelově vytrhl pouze jednu právní větu z citovaného rozhodnutí a nezohlednil celý kontext posuzované věci a jeho dopad na rozhodování o dni konání referenda v případě Města.

8. Jestliže je tedy najisto postaveno, že se Město může od termínu konání místního referenda požadovaného přípravným výborem odchýlit, pojďme se blíže podívat na podmínky, za kterých tak může učinit:
- a) musí doložit pro konání místního referenda v jiném termínu jsou dány přesvědčivé důvody;
 - b) musí brát ohled nejen na platnost místního referenda, ale též na jeho aktuálnost, resp. realizovatelnost rozhodnutí, jež má být v místním referendu přijato;
 - c) musí doložit, že v blízkém časovém horizontu není k dispozici vhodnější termín souběžný s nějakými volbami.
9. Domníváme se, že Město má poměrně přesvědčivý důvod pro to, aby se referendum konalo dříve než za rok, a to probíhající změnu územního plánu. Je nežádoucím jevem, když se pořizování změny protahuje, což se ostatně promítlo také do jedné z novel zákona č. 183/2006 Sb., stavebního zákona (dále jen „stavební zákon“), od jejíž účinnosti je možno pořizovat změny územních plánů ve většině případů v tzv. zkráceném režimu.
10. Jestliže byla již v prosinci 2019 schválena Zpráva o uplatňování územního plánu (usnesení ZM č. ZM 7/045/2019), jejíž součástí je zadání změny č. 2 (tj. od posledního kroku již uplynou dva roky), pak je podle našeho názoru vhodné, aby tato změna byla co nejdříve dokončena. To, že jsou průtahy v územním plánování nežádoucí dále vyplývá také z právní úpravy obsažené v § 56:

Opatření proti průtahům při pořizování územního plánu

Je-li při zpracování a projednávání návrhu zadání nebo návrhu územního plánu překročena lhůta 1 roku od předchozího rozhodnutí zastupitelstva obce, a činnost pořizovatele je zajišťována podle § 6 odst. 1 písm. c) nebo podle § 6 odst. 2, je pořizovatel povinen bez zbytečného odkladu předložit zastupitelstvu obce, pro kterou je územní plán pořizován, návrh rozhodnutí o dalším postupu pořizování územního plánu, pokud zastupitelstvo obce při zadání územního plánu neurčí delší lhůtu.

11. Ze znění tohoto ustanovení je zřejmé, že průtahy delší než jeden rok se již považují za problematické a je třeba je řešit, resp. dát obci možnost je řešit.
12. Čekání na výsledek místního referenda by přitom právě více než roční prodlevu v procesu územního plánování způsobilo.
13. Současně hrozí, že odkládání rozhodnutí v místním referendu zcela zablokuje snahu Města dojednat s investorem podmínky výstavby v dotčených lokalitách. Již dnes totiž podle platného územního plánu může investor získat územní rozhodnutí, jestliže Město nebude schopno doložit, za jakých konkrétních podmínek bude pro něj výstavba

akceptovatelná, je zde možnost, že investor učiní další potřebné kroky (nyní probíhá posouzení v procesu EIA) k tomu, aby započal realizovat záměru bez dohody s Městem.

14. Podle platného znění územního plánu se totiž jedná o stabilizovanou plochu s funkčním využitím plochy smíšené a výrobní, kterým je přiřazeno toto využití:

Hlavní využití:

Plochy staveb a zařízení výroby a skladování, plochy dopravní a technické infrastruktury. Nutná přímá návaznost na dopravní infrastrukturu a přístupnost z ní.

Přípustné využití:

- objekty pro opravárenství, strojírenství,
- provozy lehkého průmyslu textilního, potravinářského, elektrotechnického, kožedělného, dřevozpracujícího apod.,
- výroba a zpracování stavebních hmot,
- logistická centra,
- doprovodná technická zařízení a provozy,
- odstavná místa a garáže,
- zeleň ochranná a izolační

Podmínečně přípustné jsou:

- byt správce a pohotovostní ubytování, pokud svým umístěním neomezují hlavní funkci,
- zemědělská výroba rostlinná, potravinářský průmysl, pokud svou činností není v rozporu s funkcí hlavní a stávajícími aktivitami.

Nepřípustné využití:

Jiné než hlavní, přípustné a podmíněně přípustné využití

15. Pokud by se skutečně stalo, že investor pokročí v realizaci záměru, bude realizace rozhodnutí v místním referendu nemožná, protože pravomocné územní rozhodnutí (pokud by ho investor byl schopen získat, přičemž Město nemůže tuto skutečnost ovlivnit) představuje právní limit v území. I když by tedy došlo k následné změně regulace v územním plánu podle rozhodnutí přijatého v místním referendu, nebude již taková změna mít na realizaci záměru vliv.

16. **Proto se domníváme, že v situaci, ve které se nachází Město, není smysluplné odkládat konání referenda o rok. To by totiž výrazně ohrozilo jeho aktuálnost, resp. soudem popsanou realizovatelnost rozhodnutí v něm**

přijatého. Je tedy v dané situaci vhodnější, aby referendum bylo vyhlášeno ve standardní devadesáti denní lhůtě předpokládané ZMR, neboť v blízké budoucnosti se nedá nalézt žádné vhodnější datum pro konání tohoto referenda. Hlasování odložené o rok by mohlo ohrozit účel konání místního referenda – včasné vyjádření se občanů k zamýšlené změně územního plánu a především rozsahu realizovaného záměru.

17. Na závěr upozorňujeme, že proti vyhlášení referenda v jiném termínu, než požaduje přípravný výbor, se tento opět může bránit žalobou.

V Brně dne 21. 9. 2021